

Червона зима

Володимир Сосюра

I

Лисиче над Дінцем... де висне дим заводу,
музика у садку та потяг в сім годин...
Вас не забудь мені, як рідну Третю Роту...
Про вас мої пісні під сивий біг хвилин...

На щербінь часто ми до Сущенка ходили,
за це платили нам щоденно четвертак.
Та по ночах дівчат в половниках любили...
О свіжий дух степів, о поцілунків смак!..

Де шахти на горі щодня малюють зорі,
під зойки димарів так просто ми жили,
училися писать, звичайно, на заборі...
та били лисичан, щоб до дівчат не йшли.

Ну як мені забудь далеку Білу Гору
і теплий блиск очей (там трави в тумані...),
що зрадили мене... де в ніч ясну, прозору
носився з вітром я сказано на коні?..

І все мені дзюрчать швидкі холодні хвилі,
і все мені завод невпинно цокотить,
і вороток скрипить про дні минулі милі,
коли повстали ми і йшли Петлюру бить...

Лисиче над Дінцем... де висне дим заводу,
музика у садку та потяг в сім годин...
Вас не забудь мені, як рідну Третю Роту...
Про вас мої пісні під сивий біг хвилин.

II

Зима. На фронт, на фронт!.. А на пероні люди...
Біля вагонів ми співаєм "Чумака"...
І радість лоскотно бентежить наші груди-

Шикують злидні нас, юнак до юнака.

Багнетів гострий блиск... шапки кругом лахматі...
коло дзвінка сестра сумуючи стоїть...

А мати не прийшла на бій випроводжати, —
і серце іноді невільно защемить-

Стою, неначе в сні. Чекають нас вагони...
І ворог шле з гармат нам з-за Дінця привіт —
Але не боїмось ми банд злотопогонних, —
уже не мало їх пустили ми під лід —

Зима. На фронт, на фронт!.. А на пероні люди...
Біля вагонів ми співаєм "Чумака"...
І радість лоскотно бентежить наші груди —
Шикують злидні нас, юнак до юнака.

III

Колеса тупо б'ють... по рейках перебої —
Вже міст через Донець давно прогуркотів...
Стою біля дверей — і дихає сосною
квиління вітрове про весни юних днів...

Рубіжне... знову путь... Володине... Кабанне —
нарешті Сватове, і крикнув потяг: "Стій!"
Сходили на базар, помилися у бані, —
я вірші став писать під вечір золотий —

Писав чомусь про смерть, неначе знав, що ніччю
раптовий стрілів блиск вогку пониже тьму...
Й ми знов підем на бій за владу робітничу...
О, не забудь мені Червону ту зиму!

IV

Вкраїну з краю в край проходили з боями...
Червоне танув сніг в пожежах барикад —
І громом молодим котилося над нами,
лунало на ланах: "Вперед за владу Рад!"

І де ми не пройшли, нас радо зустрічали,
і навіть вітер нам доріг не замітав.
Дівчата нам стрічки червоні пришивали,
і хлопці радо йшли озброєні до лав.

V

І знов Донецчина... і вітер верби хилить...
Й не віриться, що знов побачу я село,
давно покинуте, таке до болю миле...
Але багато з нас додому не прийшло...

І м'яко сніг рипить... іду тривожним кроком...
Така знайома путь з дитинства ще мені...
Тут рвали восени ми глід червоноокий,
тут рвав я квіти чар кохання восени...

Вясе станція... завод... і рейки заблищали
під безліччю огнів... Ось робітничий клуб...
І в небо простяглись і небо запутляли
незчислені ряди високодимних труб —

Скінчилась вистава... з воріт виходять люди...
О, скільки, скільки тут знайомих милих лиць!
Чого ж тепер мені так тоскно й давить груди,
чого ж холодний сум ці хвили принесли?..

VI

О, де ти, брате мій?.. Прийди хоч на хвилину...
Ти ж так мене чекав, а я й не знав, що ти
мене давно зміняв на темну домовину,
зміняв мене давно на схилені хрести...

Ти ж так мене чекав... казав, що "з фронту скоро
Володька галіфе для мене привезе...".
Тепер не підем ми з тобою в Білу Гору,
тепер уже тобі не треба галіфе...

VII

Колеса тупо б'ють... по рейках перебої...
Вже міст через Донець давно прогуркотів-
Стою біля дверей... і дихає сосною
квиління вітрове про весни юних днів.

VIII

Широко розляглося з важким гарчанням місто...
і вітер з моря шле солоний теплий дух...
і виснуть ліхтарі, як золоте намисто,
що заквітчали ніч безсоромну й руду...

Каштани по боках... каміння душу давить...
на вулицях вузьких прискорено йдемо.
Недавно тут були і греки, і зуави,-
справляв тут капітал свій золотий содом...

І чітко мірний крок ряди сотень хитає...
І сам собі здаюся таким міцним, міцним...
Здається, я і є, і мов мене немає,
то "я" моє злилось з народу "ми" святим.

Прискорено йдемо за днем золотокрилим,
туди, де криці дзвін напружено гуде...
І маком прапори колони рясно вкрили —
і квітне маком бій, гарячий бій сердець...

IX

Все вище шлях важкий... внизу гудуть бетони...
золотобарвним сном душа палахкотить...
Під срібний дзвін криниць, холодних і бездонних,
кидає ранок зір на небосхил гнідий.

Згорнула вже давно холодні сиві рядна
тільки для нас зима... навколо все в цвіту...
Із зір сяйливий міст в Майбутність неоглядну
години перемог тільки для нас прядуть.